ORĘDOWNIK
POWIATU MORSKIEGO

Wychodzi w środę i w sobotę w miarę potrzeby. — Prenumerata miesięczna wynosi 2.00 złote. — Poszczególny numer 60 groszy.

Ogłoszenia w części nieurzędowej przyjmuje się za opłatą 80 gr od jednołamowego wiersza drobnego druku, reklamy 1,20 złotych od wiersza.

Administracja: Wydział Powiatowy w Wejherowie. Telefon 30 i 50.

Nr. 51 | **Wejherowo, sobota, dnia 29 grudnia 1928 r.** | **Rok II.**

Treść:

321.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej

z dnia 10 grudnia 1928 r,

wydane w porozumieniu z Ministrami: Przemysłu i Handlu, Spraw Wojskowych, Skarbu, Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Rolnictwa, Komunikacji, Robót Publicznych, Poczt i Telegrafów oraz Reform Rolnych w sprawie wykazów płacy pracowników umysłowych.

Na podstawie art. 14 i 57 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 323) zarządza się co następuje:

§ 1. Wszystkie zakłady pracy, zatrudniające pracownik. objętych rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych, obowiązane są prowadzić wykazy płac bądź w formie list płacy, bądź w formie kontowych ksiąg płacy.

Wykazy płacy powinny być dokładnym obrazem rozrachunków z pracownikami t. j. powinny zawierać dane w sprawie dokonywanych wypłat wynagrodzenia oraz w sprawie dopuszczalnych prawnie potrąceń z wynagrodzenia, dokonywanych przy wypłatach, umożliwiając władzy nadzorczej sprawdzanie prawidłowości wypłat i potrąceń.

Wykazy płacy powinny zawierać następujące dane:

1) Nr. porządkowy;
2) nazwisko i imię pracownika;
3) rodzaj zatrudnienia pracownika;
4) data wypłaty;
5) wynagrodzenie z wyszczególnieniem:
 a) okresu czasu, za jaki przypada wynagrodzenie,
 b) ilości godzin nadliczbowych i wysokości zapłaty za godziny nadliczbowe w zakładach pracy podlegających ustawie z dnia 18 grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr. 2 poz. 7),
 c) ogólnej sumy wynagrodzenia pieniężnego
 d) ogólnej sumy wynagrodzenia w naturze,
 e) łącznej sumy wynagrodzenia (pieniężnego i w naturze(;
6) potrącenia;
7) suma wynagrodzenia przypadającego do wypłaty;
8) potwierdzenie odbioru wynagrodzenia bądź w całości, bądź tylko pieniężnego.

W postaci rubryk winny być podane: w listach płacy punktu: 1, 2, 3, 5b i c, 6, 7 i 8, a w kontowych księgach płacy punkty: 4, 5, 6, 7 i 8.

W rubryce „wynagrodzenia" powinny być nadto zamieszczone podrubryki, jak: stałe wynagrodzenie, prowizja, procenty od obrotu, produkcji i oszczędności, udział w zyskach, gratyfikacja, inne wynagrodzenia dodatkowe itd. zależne od tego, jaki system obliczania wynagrodzenia stosuje dany zakład pracy w stosunku do swych pracowników.

W rubryce „potrącenia" powinny być zamieszczone podrubryki jak: Kasa Chorych, Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych, inne ubezpieczenia społeczne, każde oddzielnie, podatek dochodowy oraz inne potrącenia z tytułów przewidzianych w art. 21 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych, każde oddzielnie.

Ponadto pracodawcy mogą zamieszczać w wykazach płacy inne dane dotyczące rozrachunku z pracownikami.

§ 2. Wykazy płacy powinny być przechowywane w zakładzie pracy przez okres pięcioletni.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w trzy miesiące po ogłoszeniu.

Minister Pracy i Opieki Społecznej: Dr. Jurkiewicz.

Minister Przemysłu i Handlu: E. Kwiatkowski

Minister Spraw Wojskowych: J. Piłsudski

Minister Skarbu: G. Czechowicz

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: Świtalski

Minister Rolnictwa: K. Niezabytowski

Minister Komunikacji: Kühn

Minister Robót Publicznych: Moraczewski

Minister Poczt i Telegrafów: Bogusław Miedziński

Minister Reform Rolnych: Witold Staniewicz

Powyższe podaję do ogólnej wiadomości i zaznaczam, iż rozporządzenie to wchodzi w życie z dniem 23 marca 1929 r.

Wejherowo, dnia 27. 12. 1928 r.

Starosta: Lipski.

322.

Obwieszczenie

w sprawie badania koni, przekraczających granicę z Polski do Niemiec.

Podaję do wiadomości zainteresowanych, że badania koni przekraczających z Polski do Niemiec granicę w małym ruchu granicznym zostały na rok 1929 przez p. Landrata z Lęborga wyznaczone jak następują:

1) Wielkie Bożepole-dworzec w pierwszy poniedziałek każdego miesiąca od godziny 14 do 15,
2) Wierzchucino każdego 5 w miesiącu o 10,30 przedpołudniem,
3) Althammer w każdą pierwszą środę miesiąca o godz. 11 przedpołudniem.

Wejherowo, dnia 21. XII. 1928 r.

Starosta: (—) Lipski.

323.

Ogłoszenie.

Najbliższy dwuletni kurs dla kandydatek na położne rozpocznie się w Poznaniu dnia 1-go kwietnia 1929 r.

Zgłoszenia o przyjęcie na kurs należy wnosić:
1. w Toruniu i w Grudziądzu do Magistratu,
2. pozatem do Starostwa Powiatowego, w którego obwodzie zamieszkuje wnioskodawczyni.

Do wniosku należy dołączyć:

1) poświadczenie lekarza powiatowego o stanie zdrowia fizycznego i umysłowego,
2) poświadczenie policji miejscowej, że kandydatka cieszy się dobrą opinją, nie była sądownie karana i nie miała dzieci nieślubnych,
3) świadectwo chrztu lub urodzenia; nie mogą być przyjęte kandydatki niżej lat 18 i ponad 30,
4) świadectwo powtórnego szczepienia ospy.

Zamężne kandydatki muszą dołączyć własnoręcznie podpisane zezwolenie męża.

Kandydatki z Województwa Pomorskiego, które obowiązują się wypełniać przez trzy lata obowiązki położnej obwodowej, w obwodzie wskazanym przez władzę administracyjną, płacą za cały kurs 1.440 zł.

Kandydatki z Województwa Pomorskiego, które zamierzają wolno praktykować, płacą za cały kurs 4.320 zł.

Opłaty powyższe uiszczać należy w kasie szkoły położnych w kwartalnych ratach z góry. Starostwo Krajowe zastrzega sobie każdego czasu prawo zmiany powyższych opłat stosownie do potrzeby.

Kandydatki otrzymują pomieszkanie i utrzymanie III. klasy.

Każda kandydatka winna posiadać bieliznę, ręczniki, pościel i naczynia do jedzenia.

Przed przyjęciem na kurs odbędzie się egzamin z rachunków, czytania i pisania.

Kandydatki muszą się stawić — bez osobnego zawezwania — dnia 4 marca 1929 r. o godz. 10-tej w gmachu Starostwa Krajowego Pomorskiego w Toruniu, ulica Mostowa 13, celem poddania się egzaminowi wstępnemu, poczem rozstrzygnie się, czy kandydatka kwalifikuje się do przyjęcia.

Po odbytym egzaminie wstępnym wracają kandydatki do domu.

Kandydatki, które egzamin złożyły, zostaną pisemnie powołane na kurs.

Starostwo Krajowe zastrzega sobie prawo powołania na kurs tylko te kandydatki, które będzie uważało za odpowiednie.

Ostateczny termin składania podań upływa dnia 5. lutego 1929 r. Po tym terminie nadesłane wnioski oddala się bezwzględnie.

Toruń, dnia 5 grudnia 1928 r.

L. dz. II. 5992/28.

Starosta Krajowy Pomorski
(—) Dr. Wybicki.

OGŁOSZENIA.

Niech rzemiosło pomorskie

zrozumie swój własny i społeczny interes.

Na Powszechnej Wystawie Krajowej nie powinno zabraknąć rzemiosła pomorskiego, które stanowi w życiu gospodarczem Polski Zachodniej, jedna z ważniejszych gałęzi gospodarstwa narodowego. Jeżeli weźmiemy pod uwagę wyrobiony i zwarty na Pomorzu element rzemieślniczy, to przykrem byłoby zjawisko, gdyby na

P. W. K. wśród reprezentowanego rękodzieła innych dzielnic, zabrakło rzemiosła pomorskiego.

Wystawilibyśmy sobie smutne i nad wyraz przykre świadectwo. Słyszy się zdania, że rzemieślnik najmniej jest zainteresowany w Wystawie, jako wystawca, bowiem jak błędnie niektórzy są poinformowani, Powszechna Wystawa Krajowa ma być tylko wyrazem wielkiego przemysłu, wielkiego handlu itd. Nic błędniejszego ponad to szkodliwe rozumowanie. Wystawa ma być wyrazicielką naszego powszechnego dorobku gospodarczego, kulturalnego za okres dziesięcioletni we wszystkich przejawach naszego życia zbiorowego. A rzemiosło więcej może, jak nikt, jest czynnikiem rodzimej wytwórczości, wielce oryginalnej, samodzielnej i bogatej. Pamiętamy dobrze, jak wspaniale zareprezentowało się rzemiosło pomorskie na Wystawie Pomorskiej w Grudziądzu, kilka lat temu. Rękodzielnictwo pomorskie wystąpiło z całem bogactwem swej różnorodnej twórczości, czem dowiodło, że nie jest w stanie upadku, ale najwyższego rozkwitu. Tem więcej należałoby, aby rzemieślnik pomorski jeszcze bardziej okazale wystąpił na Powszechnej Wystawie Krajowej w Poznaniu. Nie chodzi tu już może tyle o efekt, ile o praktyczną stronę zagadnienia. W niejednym dziele produkcji rękodzieło przoduje i bije konkurencyjnie wyroby fabryczne. Cóż z tego, gdy organizacja reklamy i propagandy wśród rzemiosła słabo jest rozwinięta, a to przynosi miejscowym rękodzielnikom ogromne szkody. Znane są wypadki, jak w Grudziądzu, Toruniu i w innych miastach Pomorza, że np. wojsko zamawia w Warszawie siodła, kupuje hurtem ubrania dla żołnierzy, bądź obuwie, nie wiedząc o tem, że pod ręką, na miejscu, możnaby te przedmioty nabyć korzystniej i w lepszym gatunku. Wystawa pozwala rzemiosłu wyjść z ukrycia i pochwalić się zakresem swej pracy. Skorzystać więc należy z tego niezwykle owocnego sposobu reklamy. Trudno, rzecz jasna, aby jednostki z pośród rzemiosła, zajęły się na własną rękę przygotowaniem na Wystawę eksponatów, byłoby to zbyt kosztowne. Wdzięczne zatem pole działania przedstawia się dla naszych Cechów i one to w imię ambicji zawodowej winny zorganizować się na P. W. K, w czem życzliwą pomoc i wskazówkę znajdą w Delegaturze P. W. K. na Pomorze w Grudziądzu. Rzemieślnicy pomorscy! Czy chcecie dać się wyprzedzić przez Waszych współkolegów innych dzielnic? Czas nagli!

Do Rolników Pomorza!

Rolnictwo, ta najważniejsza gałąź gospodarstwa narodowego, powinna jak najwspanialej wyglądać na P. W. K. w Poznaniu. Niewątpliwie, w poczuciu ciążących na rolnictwie pomorskiem zadań zeprezentacji naszej kultury gospodarczej — rolnictwo pomorskie wystąpi z całą godnością i wspaniałością, aby dać świadectwo zagranicy naszej żywotności gospodarczej. Przewodniczący Pom. Kom. Woj., Pan Wojewoda Pomorski, zwraca się do rolników Pomorza z następującym apelem:

„W roku 1929 odbędzie się w Poznaniu Powszechna Wystawa Krajowa, która wykaże nasz poziom kulturalny i naszą organizację pracy. Wystawę tę odwiedzą goście z całego świata, musi ona być zatem urządzona jak najwspanialej. Wszystkie warstwy społeczeństwa łożą ofiary na ten cel, więc i rolnicy nie powinni uchylać się od tych ofiar. Sekcja Rolnicza Komitetu Wojewódzkiego dla spraw P. W. K. zwraca się do wszyst. rolników Pomorza z gorącym apelem o dobrow. opodatkowanie się na cele funduszu podstawowego wystawy. Sekcja uważa, że powyższa składka, 5 groszy z morgi magdeburskiej, jako wytyczna, nie będzie nadmiernym ciężarem dla nikogo. Ofiary zbierać będą wójtowie i sołtysi, którzy prześlą zebrane kwoty do pp. Starostów".

(podpis:) Przewodniczący Pomorskiego Komitetu Wojewódzkiego dla spraw P. W. K.,
Wojewoda Pomorski: (—) Lamot.

Sądzić należy, iż nikt od tej daniny społecznej nie uchyli się, a drobnym tym datkiem przyczyni się do uświetnienia imprezy wystawowej, w którą cały naród wkłada swą ambicję i dumę.

Dlaczego Polska organizuje Wystawę?

„Powszechna Wystawa Krajowa nie tylko powinna dać pełny obraz dzisiejszej twórczości całego narodu, ale i podnietę do tem większego jej rozwoju na przyszłość. Z tego względu jak najszerszy udział w urządzeniu Wystawy powinny wziąć wszystkie produkujące czynniki, wedle swych sił i możności."

Prezydent Rzplitej Polskiej
Prof. Ignacy Mościcki.

Temi wielce rozumnemi i przekonywującemi słowy określił zadanie P. W. K. i społeczny obowiązek w stosunku do niej — Najdostojniejszy Protektor Powszechnej Wystawy Krajowej — Pan Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej.

Powszechna Wystawa Krajowa ma być tedy nie tylko rewją naszego dziesięcioletniego dorobku gospodarczego, ale także być musi tym moralnym impulsem, który trzy, dotychczas żyjące odrębnym życiem gospodarczem, dzielnice, podciągnie pod wspólny mianownik wysiłków ku chwale, a co ważniejsza, ku pożytkowi całego narodu. Przed inicjatorami i wykonawcami tego niezmiernie wielkiego dzieła stoi cały szereg trudności, od pokonania których zależy wspaniała manifestacja gospodarcza, jaką ma być Wystawa w Poznaniu. Nie jest to zatem Wystawa Poznańska, ale jest to Wystawa całej Polski i wszystkie czynniki życia społecznego w Polsce, które pomnażają dorobek ogólny, lub już w tym swoim dziesięcioletnim dorobku mają cenne walory, powinny aktywną przyłożyć rękę do uświetnienia tego dzieła.

Dlaczego Polska organizuje Wystawę, najlepiej chyba wyjaśnią nam słowa naczelnego Dyrektora P. W. K. Dr. St. Wachowiaka:

„Nie było chyba Wystawy — mówi dzielny organizator — którąby miała tak całkowite uzasadnienie zarówno w stosunkach gospodarczych kraju, jak również w aspiracjach politycznych Państwa. Dla zrozumienia tego, należy sobie uprzytomnić, że na Polskę dzisiejszą złożyły się trzy części zaborcze. które wykazują poważne różnice, tak co do struktury gospodarczej, jak też co do zdolności produkcyjnej i konsumpcyjnej. Nie potrzeba dowodzić, że zjawiska tego rodzaju na jednym obszarze administracyjnym, są rzeczą zupełnie niepożądaną. Polityka gospodarcza musi dążyć do wyrównania tych nieraz jaskrawych różnic międzydzielnicowych. Doskonałym instrumentem do utorowania tej drogi stanie się niewątpliwie Powszechna Wystawa Krajowa. Musi ona wykazać, jak należy, za pomocą zastosowania najnowszych środków produkcji, oraz racjonalnych metod organizacji i pracy, dążyć do powiększenia wytwórczości, do jej potanienia, a tem samem do rozszerzenia wewnętrznych rynków zbytu.“

Oto głębokie i pouczające motywy natury gospodarczej. Nie mniej ważny jest motyw polityczny. Pamiętać bowiem musimy o tem, że cały świat zagraniczny zwróci w roku przyszłym na nas oczy i oceni nas według tego, jaką my przedstawiamy wartość gospodarczą. A na opinji obcej zależeć nam powinno. Wiemy aż nadto dobrze, ile zła wyrządziła wroga nam propaganda, oskarżając nas przed światem, że jesteśmy tylko narodem imperjalistycznym, że ciągle śnią się nam zdobycze wojenne, a gospodarczo stoimy na najniższym stopniu rozwojowym. Wystawa przyszłoroczna będzie dobitnem przygwożdżeniem kłamstwa nieprzyjaznych Polsce czynników i dowiedzie, żeśmy gospodarczo skrzepli, a w rodzinie ludów świata jesteśmy elementem twórczym, zatem pożytecznym. W dziedzinie zadań wewnętrzn. Wystawa spełni rolę wysoce podagogiczną, bowiem zbliży do siebie trzy odrębne niegdyś dzielnice, pozna je wzajem, a z tego zapoznania się pozwoli wspólnie osięgnąć korzyści. Pomorze należy do najbardziej gospodarczo rozwiniętych w Polsce dzielnic. To stwierdzenie nie powinno na nas wpływać usypiająco, gdyż wiemy, że kto nie idzie naprzód — ten się cofa. A słychać, że pewne czynniki produkujące, zbyt opieszale, a nawet zbyt lekceważąco dotychczas ustosunkowały się do tej Wystawy. Gdy na tej rewji międzynarodowej zabraknie w należytej szacie reprezentowanego Pomorza i jego czynników gospodarczych, kulturalnych, to zostaniemy zepchnięci do roli podrzędniejszej, a nasza umiejętność organizacyjna i zdolność myślenia kategorjami zachodnio-europejskiemi inni wezmą tylko za wynik umiejętnej pustej reklamy, nie usprawiedliwionej rezultatem naszych wysiłków.

W wyścigu wspólnej pracy narodowej zostaniemy ze swoją przeszłą legendą, a bez historji dnia bieżącego. Ale tak nie będzie. Wierzymy w wysokie poczucie zmysłu organizacyjnego dzielnicy zachodniej, w jej niczem niezachwiana upartość i stałość w przeprowadzeniu swoich założeń. Ze spokojem, jaki daje pewność, patrzymy w przyszłość, wierząc, że całe społeczeństwo pomorskie poprze Wystawę narodową w Poznaniu wedle swych sił i środków, z uczuciem najwyższego entuzjazmu dla gigantycznego dzieła.

Nakładem Wydziału Powiatowego w Wejherowie. Odpowiedzialny redaktor Augustyn Westphal, Wejherowo
Drukiem „Gazety Kaszubskiej“ w Wejherowie.